

набута під час навчання інтегрована здібність особистості, яка формується зі знань, досвіду, цінностей і ставлення, що повинні застосовуватися на практиці» (2).

На основі наведених визначень та міркувань можна зробити підсумок, що слово «компетентність» в українській мові уживають зі значенням якості, характеристики особи, яка дає їй можливість (або навіть дає право) виконувати відповідні завдання, приймати рішення, формулювати судження у відповідній сфері. В основу цієї якості покладені знання, обізнаність, досвід соціально-професійної діяльності особистості. Цим трактується на інтегративному характері поняття «компетентність».

Таким чином, враховуючі всі визначення, наведені вище, необхідними компонентами компетентності учнів в освітньому процесі є знання, вміння та навички, що формуються та проявляються в навчально-пізнавальній діяльності.

Список використаної літератури

1. Глоссарий терминов рынка труда, разработки стандартов образовательных программ и учебных планов. Европейский фонд образования ETF (European Training Foundation), 1997. 160 с.
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року
3. Делор Ж. Образование: сокрытое сокровище. *Международная комиссия по образованию в XXI веке / UNESCO*. 1996. 31 с.
4. Деркач А. А. Акмеологическая оценка профессиональной компетентности государственных служащих: учебное пособие. Москва, 2006. 108 с.
5. Новий тлумачний словник української мови / за ред. О. Сліпущко, В. Яременко. Київ: Аконіт, 2004. 926 с.
6. Овчарук О.В. Розвиток компетентнішого підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти / О.В. Овчарук // Компетентісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: (кол. монографія / під заг. ред. О.В. Овчарук). - К.: «К.І.С.», 2004. - 112 с. (Бібліотека з освітньої політики).
7. Эльконин Б. Д. Психология развития. Москва: Академия, 2001. 144 с.
8. Viemans Harm, Mulder Martin. Competence-Based VET in the Netherlands: background and pitfalls. *Journal of Vocational Education and Training*. 2004. Vol.56.4. P. 523-538.
9. Hager P. Is There a Cogent Philosophical Argument against Competence on Standarts? *Philosophy of Education: Major Themes in the Analytic Tradition: Problems of Educational and Practices*; Ed. by Paul Hirst and Patricia White. Vol. 4. Florence ; Routledge, 1998. P. 399-415.
10. Hyland, T. Book review of Competency Based Education and Training: A World Perspective by A. Arguelles and A. Gonczy / T. Hyland // *Journal of Vocational Education and Training*. - 2001. - Vol. 53.3. P. 487-490.
11. Oxford Advanced Learners Dictionary of Current English. International students edition. -Oxford University Press, 2000. 1600 p.

ОСВІТНЯ ІНТЕГРАЦІЯ – ІНТЕГРАЦІЯ В ЖИТТЯ

Дігтяр Н.Г.

Хорольський навчально-виховний комплекс

У ХХІ столітті предмети не можуть вивчатися відірвано від реальності, а шкільний урок – існувати сам собою. Тож на допомогу педагогам та учням приходить інтегроване навчання – світова практика, залучена до освітнього процесу завдяки реформі „Нова українська школа“.

Інтеграція – (лат. *integration* – відновлення, поповнення, від *integer* - цілий) – процес і результат взаємодії елементів (із заданими властивостями), що супроводжуються відновленням, встановленням, ускладненням і зміцненням істотних зв'язків між ними на основі достатньої підстави, в результаті чого формується інтегрований об'єкт (система) з якісно новими

властивостями, у структурі якого зберігаються індивідуальні властивості вихідних елементів [2, с. 337].

Професорка Університету Вейна (США) Джулія Томпсон Кляйн знайшла перші історичні згадки про інтеграцію у вивченні принципів психології, датовані 1855 роком. Тему інтегрованого навчання також порушували тогочасні американські педагоги, обговорюючи роль шкіл у соціальному житті країни.

Ідея інтегрованого підходу до навчання, енциклопедичності та взаємозв'язку знань була започаткована у роботах основоположників педагогіки А.Дістервега, Я. Коминського, П.Песталоцці, Ж.Ж.Руссо.

Перші практичні спроби створення системної освіти на проблемно-комплексній інтегрованій основі були зроблені Д.Дьюї, С.Шацьким.

Сьогодні ідея інтеграції змісту й форм навчання приваблює багатьох учителів-практиків. Проблеми інтеграції знань на міжнауковому, філософському, педагогічному рівнях вивчали С.Гончаренко, Б.Новик, О.Спіркін...

Ідея інтегрованого навчання актуальна, оскільки з її успішною методичною реалізацією передбачається досягнення мети якісної освіти, тобто освіти конкурентоздатної, спроможної забезпечити кожній людині самостійно досягти тієї чи іншої життєвої цілі, творчо самостверджуватися в різних соціальних сферах.

Інтеграція як методологічний підхід сприяє забезпеченню креативності, сумлінності, єдності змісту освіти, такий комплексний метод має на меті інтеграцію знань з різних предметних галузей навколо певної загальної проблеми.

Інтеграція вирішує основі суперечності освіти – протиріччя між безмежністю знань та обмеженими людськими ресурсами. Навіть компетентності й компетенції є інтегрованим результатом навчальної діяльності здобувачів і формуються передусім на основі інтегрування змісту освіти.

Через інтеграцію здійснюється особистісно зорієнтований підхід до навчання, тому що учень сам у змозі обирати „опорні“ знання з різних предметів з максимальною орієнтацією на суб'єктивний досвід, що склався в нього під впливом як попереднього навчання, так і більш широкої взаємодії з навколишньою дійсністю.

Інтегроване навчання ґрунтується на комплексному підході. Межі між предметами стираються, а навчальний процес стає частиною загальної картини світу. Учителі заохочують учнів шукати зв'язок між дисциплінами, опиратися на вже набуті знання і навички з різних сфер. Це, у свою чергу, навчає їх критично мислити, краще розуміти, засвоювати та застосовувати загальні поняття, толерантно ставитися до різних цінностей і поглядів, бути здатними приймати рішення, оцінювати інформацію та виконувати нові завдання.

Важливим фактором використання інтеграції в освітньому процесі є формування наступних компетенцій:

- ціннісно-сміслових (розуміння мети уроку, важливості вивчення теми);
- загальнокультурних (культура мовлення, почуття патріотизму, історичні дані про рідну місцевість);
- інформаційних (робота з комп'ютером, вміння самостійно підбирати необхідний матеріал);
- комунікаційних (вміння працювати в групах, вислуховувати, спілкуватися).

Інтегрований підхід у НУШ:

- створює сприятливі умови для формування цілісного образу світу, прояву творчості дитини та вчителя;
- дає свободу вибору теми, змісту, засобів, які використовуються в організації навчання школярів.

Інтегровані уроки:

- збільшують мотивацію до навчання;
- формують в учнів дослідницький інтерес, цілісну картину світу;
- розвивають мовлення, вміння порівнювати, узагальнювати та робити висновки;
- сприяють формуванню всебічно, гармонійно та інтелектуально розвиненої особистості.

Інтегровані уроки є особливою формою наскрізного STEM-навчання, які спрямовані на встановлення міжпредметних зв'язків, що сприяють формуванню в здобувачів цілісного системного світогляду.

Посилюючи реалізацію інтегрованого навчання, ми можемо більш точно визначити роль біології, хімії, фізики, екології у майбутньому житті учнів.

Інтегрований урок – це тип уроку, в якому навколо однієї теми поєднано відомості різних навчальних предметів.

Міжпредметна інтеграція

повна (становить собою об'єднання в одному курсі різних навчальних предметів): фізика+хімія+астрономія+ природознавство	часткова (полягає в поєднанні підпорядкованого одній темі матеріалу різних предметів)
---	---

Таким чином, інтегроване навчання допомагає формуванню в учнів цілісного уявлення про явища природи та взаємозв'язки між ними і тому робить знання практично більш значущими і застосовними, це допомагає учням ті знання і вміння, які вони придбали при вивченні одних предметів, використовувати при вивченні інших предметів, дає можливість застосовувати їх у конкретних ситуаціях, як у навчальній, так і у позаурочній діяльності, у майбутньому виробничому, науковому та суспільному житті випускників закладу.

Підсумовуючи значення інтеграції навчання, мені пригадуються слова філософа Рене Декарта: „Той, хто серйозно прагне пізнати істину, не повинен обрати якусь одну науку, бо всі вони знаходяться у взаємозв'язку одна з одною“.

Список використаної літератури

1. Богданова Л.Є. Інтерактивні технології навчання на уроках хімії. Х.: Видав. гр. „Основа“, 2004.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К: Академвидав, 2004 – 352 с.
3. Павлова О.Д. Особливості та закономірності формування інтегрованих знань у учнів. / О.Д.Павлова/ Інтеграція знань з предметів природничо-математичного циклу: проблеми та шляхи їх вирішення. Збірник матеріалів інтернет-семінару. / Упорядник Замулко О.І. – Черкаси, 2021.
4. Степанюк А.І., Гадюн М.В. Інтеграція природничих дисциплін у школі // Педагогіка і психологія. – 1996 - №1. – с. 18 - 24.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ

Дорошенко Є.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Вивчення хімії, як однієї з базових природничих наук, розпочинається у сьомому класі, коли ще учні переважно не мають сформованої життєвої позиції та не усвідомлюють значущості того чи іншого навчального предмету. Тому формування інтересу в учнів до вивчення хімії – важливий аспект забезпечення успішності та світоглядної компетентності школярів. До того ж, до завдань вчителя хімії належить розвиток просторової уяви школяра та вміння змодельовати хімічні процеси.

Інтерактивні технології широко використовують при викладанні різноманітних предметів. При ефективній організації навчального процесу з використанням інтерактивних технологій разом із сучасними формами та методами навчання полегшує процес оволодіння новими компетентностями.